

Drezurní pravidla ČBS 2018

Tato pravidla vznikla inspirací v pravidlech drezurního ježdění ČJF. Nejsou však jejich opisem. Tato pravidla byla schválena Výkonným Výborem ČBS a vstupují v platnost od roku 2018.

Obsah

1. Předmluva	stránka 3
2. Správné chování ke koni	stránka 3
2.1. Všeobecný prospěch	stránka 3
2.2. Sportovní způsobilost	stránka 3
2.3. Jezdecké areály	stránka 3
2.4. Humánní zacházení s koňmi	stránka 4
3. Cíle a všeobecné zásady drezurního bezudidlového jezdeckví	stránka 4
3.1. Kategorie drezurních závodů	stránka 4
3.2. Úbor jezdce	stránka 4
3.3. Ústroj koně	stránka 4
3.4. Drezurní obdélník a cvičný prostor	stránka 5
3.5. Drezurní úlohy	stránka 6
3.6. Předvedení úloh	stránka 6
3.7. Trestné body, penalizace	stránka 7
3.8. Hodnocení	stránka 7
4. Drezura	stránka 8
4.1. Zastavení	stránka 8
4.2. Krok	stránka 8
4.3. Klus	stránka 9
4.4. Cval	stránka 9
4.5. Couvání	stránka 10
4.6. Přechody	stránka 11
4.7. Poloviční zádrž	stránka 11

4.8. Změny směru	stránka 11
4.9. Figury	stránka 11
4.10. Ustupování na holeň	stránka 12
4.11. Práce na dvou stopách, stranové pohyby	stránka 12
4.12. Piruety, poloviční piruety a obraty kolem zádě	stránka 13
4.13. Pasáž	stránka 14
4.14. Piaf	stránka 15
4.15. Kmih/poslušnost	stránka 15
4.16. Shromáždění	stránka 16
4.17. Sed a pomůcky jezdce	stránka 17
4. Rozhodčí, komisaři a veterinární delegát	
stránka 17	
4.1. Sbor rozhodčích	stránka 17
4.2. Rozhodčí na cvičné ploše	stránka 18
4.3. Veterinární delegát	stránka 18

1. Předmluva

Drezurní pravidla ČBS musí být považována za platná společně se stanovami ČBS, všeobecnými pravidly a ostatními ustanoveními ČBS. Drezurní pravidla jsou inspirována pravidly FEI a ČJF, nejsou však jejich opisem.

2. Správné chování ke koni

Česká bezudidlová společnost vznikla za účelem umožnit jezdcům rozvíjet své dovednosti v souladu se svými koňmi bez udidla. Hlavní myšlenkou spolku je spokojený kůň i jeho jezdec. Proto žádáme všechny členy spolku, aby se ke svým koním opravdu chovali korektně a s úctou, která jim náleží, a tím ctili filozofii našeho spolku. Nyní se podíváme na pár bodů, které pomůžou dodržovat správné chování ke koni.

2.1. Všeobecný prospěch

- A) Na veřejných akcích musí mít kůň vždy přístup k čerstvé vodě, možnost odpočinku.
- B) Tréninkové metody musí odpovídat fyzickým i psychickým schopnostem koně a úrovni disciplín, kterých se zúčastní. Nesmí být použita taková tréninková metoda, která působí koni bolest nebo strach.
- C) Postroj koně musí být na dobré úrovni, nesmí koni působit nepohodlí nebo dokonce bolest.
- D) Podkování koně musí být na vysoké úrovni, Stav kopyt nesmí působit bolest ani nepohodlí.
- E) Přeprava koní musí být dobře plánována. Koně musí být dobře chráněni před možností zranění. Přepravník musí být v dobrém technickém stavu.

2.2. Sportovní způsobilost

- A) Kondice koně musí být na odpovídající úrovni s ohledem na soutěž, které se zúčastní.
- B) Koně a jezdci musí být naprosto zdraví, aby se mohli veřejných akcí zúčastnit. V případě důvodných pochybností týkajících se zdravotního stavu koně je třeba zavolat veterináře na konzultaci.
- C) Doping a medikace, které ohrožují zdraví a pohodu koní jsou zakázány.
- D) Klisny, které jsou březí déle než 4 měsíce, a klisny které pod sebou mají hříbě, nesmí závodit na hobby závodech, ani oficiálních závodech.

2.3. Jezdecké areály

- A) Povrchy kolbiště a opracoviště musí být připraveny tak, aby si na nich koně nezpůsobili zranění
- B) V extrémním počasí, které by mohlo omezit pohodu koně, se nesmí závody pořádat. Jedná se o extrémně teplé počasí, ale i o extrémní mrazy.

C) Ustájení na závodech musí být vždy bezpečné, prostorné, dobře větrané. Čerstvá a užitková voda musí být neustále k dispozici.

2.3. Humánní zacházení s koňmi

A) Na závodech musí být veterinář přítomen buď osobně, nebo na zavolání. V případě potřeby koně kdykoli vyšetří a pokud to jeho zdravotní stav nedovolí, zakáže další účast v soutěžích.

B) Zranění během závodu by měly být monitorována. Pokud jich je víc, je potřeba pracovat na zdokonalení pořádajícího areálu tak, aby se zranění maximálně eliminovalo.

3. Cíle a všeobecné zásady drezurního bezudidlového jezdeckví

Cílem drezury v bezudidlovém jezdeckví je spokojený, uvolněný kůň pracující v souladu s jezdcem a pohybující se uvolněně, v rovnováze, s pružnými chody, zvýšenou angažovaností zádě a lehkostí pohybu.

Při hodnocení se kladně zohledňuje souhra dvojice, ovladatelnost koně. Hodnotí se nejen cviky, ale i vzájemná komunikace dvojice.

3.1. Kategorie drezurních závodů

3.1.1. Kategorie st. Z, L a S

3.1.2. Na hobby závodech se smí pořádat pouze soutěže st. Z

3.1.3. Na oficiálních závodech národních i mezinárodních se soutěží ve všech obtížnostech.

3.2. Úbor jezdce

3.2.1. Všichni jezdci do 18 let mají povinnou bezpečnostní přilbu a vestu ve všech obtížnostech.

3.2.2. Ve všech obtížnostech na hobby i oficiálních závodech jsou povinné bílé, nebo béžové rajtky. Vysoké jezdecké boty (lze nahradit nízkými jezdeckými botami a chapsy. Barvy černé nebo hnědé. Jezdecká košile, triko se stojáčkem libovolné barvy. Dlouhý i krátký rukáv povolen, tílko zakázáno. Jednobarevné jezdecké sako je povoleno ve všech barvách. Jezdci mohou v nepříznivých podmínkách použít bundu či pláštěnku. Pokud sbor rozhodčích povolí, jezdci smí startovat bez sak.

3.2.3. V soutěžích st. L a S je povolen pro jezdce starší 18 let frak a cylindr. Není však povinný. Jezdci mohou startovat s helmou a jezdeckým sakem dle svého uvážení.

3.2.4. Ostruhy jsou zakázány ve všech prostorách závodistiště.

3.3. Ústroj koně

3.3.1. Je povoleno použít všechny druhy bezudidlových uzdeček, jezdecké ohlávky. Povolené jsou obnosky a hackamore viz příloha 1. Beránkové vypodložení je zakázáno.

3.3.2. Je zakázáno použít hackamore s kovovou částí na nose, a hackamore s rameny delšími než 19cm viz příloha 2. Je zakázáno použití obnosku bez vypořádání. Kovová část obnosku nesmí ležet přímo na nosu koně.

3.3.3. Jezdecké kruhy a nákrční řemeny jsou povoleny z provazu či kůže. Průměr jezdeckého kruhu a síla nákrčního řemenu nesmí být menší než 1cm.

3.3.4. V soutěžích stupně Z na hobby i oficiálních závodech jsou povolena sedla drezurní, univerzální a skoková i dámská. Dále pak jezdecké pady všech druhů. Je povolena jízda na holém koni.

3.3.5. V soutěžích stupně L a S na oficiálních závodech jsou povoleny drezurní sedla a jezdecké pady všech druhů. Je povolena i jízda na holém koni.

3.3.6. Čabraky jsou povoleny. Je zakázáno připevnění čabraky k nánosníku.

3.3.7. Barva podsedlové dečky a čabraky není omezena.

3.3.8. Bandáže a kamaše, zvony jsou při drezurních soutěžích zakázány v drezurním obdélníku, na pracovišti a v ostatních prostorách závodiště jsou povoleny.

3.3.9. V drezurním obdélníku je bičik zakázán. Smí se použít dva bičíky pouze v případě, že mají funkci jezdeckých hůlek a slouží k vedení koně. Na pracovišti a v ostatních prostorách jsou bičíky povoleny.

3.4. Drezurní obdélník a cvičný prostor

3.4.1. Drezurní obdélník musí být před zahájením soutěží schválen Technickým delegátem, nebo sborem rozhodčích.

3.4.2. Drezurní obdélník s rovným povrchem musí být velký 40x20m nebo 60x20m. Uvedené míry jsou vnitřní míry obdélníku. Obdélník musí být převážně pískový. Na hobby soutěžích a oficiálních otěžích stupně Z je akceptován i travnatý obdélník. Ohraničení obdélníku tvoří nízký bílý oplůtek, který nesmí být tvořen souvislou plochou. Část oplůtku v písmeni A musí být lehce odnímatelná pro umožnění vjezdu závodící dvojice.

3.4.3. Písmena mají být umístěna vně obdélníku alespoň 50cm vzdálená a zřetelně označená. Je zakázáno umístit reklamu na oplůtek, písmena či podstavce písmen. Písmena by měla být viditelná i pro diváky.

3.4.4. **Rozhodčí** by měli sedět vně obdélníku minimálně 3m od oplůtku. Maximálně 5m. Hlavní rozhodčí sedí na prodloužené středové čáře v písmeni C.

3.4.5. Při soutěžích stupně Z jsou povinni dva rozhodčí v místě písmene C.

3.4.6. Při soutěžích stupně L a S jsou povinni 3 rozhodčí. Hlavní rozhodčí v písmeni C a další dva rozhodčí v písmenech E a B.

3.4.7. **Vstup na obdélník** před zahájením soutěže je povolen v případě, že není možné obdélník objet z venku. Pokud je umožněn vstup na obdélník před zazněním zvonce jezdec startuje z vnitřku obdélníku.

3.4.8. **Cvičný prostor** by měl být rovný a způsobilý k přípravě dvojic k výkonu. Ideální je poskytnout jezdcům obdélník stejné velikosti, jako je obdélník určený pro soutěže. Pokud toto není schopen pořadatel umožnit, musí jezdcům poskytnout jiný, kvalitní a dostatečně velký cvičný prostor.

3.4.9. Při mistrovských soutěžích by měl pořadatel jezdcům poskytnout obdélník určený pro soutěže k tréninku minimálně dva dny před zahájením závodů.

3.5. Drezurní úlohy

3.5.1. Všechny drezurní úlohy musí být volně přístupné na oficiálním webu Českého bezudidlového spolku.

3.5.2. Nové drezurní úlohy může navrhnout Rada anglických disciplín a schvaluje je Výkonný Výbor ČBS. Nové úlohy musí být v souladu s filozofií spolku.

3.5.3. Drezurní úlohy stupně Z a drezurní úloha LA mohou být při soutěžích hobby i oficiálních čteny. Osobu, která bude drezurní úlohu číst, si musí každý jezdec obstarat sám.

3.5.4. Drezurní úlohy stupně L (vyjma LA) a S musí jezdec znát z paměti.

3.6. Předvedení úloh

3.6.1. **Zvonec.** Po zaznění zvonce má jezdec 60s na to, aby zahájil svou úlohu vjetím do obdélníku v písmeni A. U volných drezur na hudbu má jezdec 60s od zaznění zvonce na to, aby pokynul ke spuštění své hudby. Po spuštění hudby má jezdec 20s na to, aby zahájil svou úlohu tím, že vjede do drezurního obdélníků v písmeni A.

3.6.2. **Pozdrav.** Při pozdravu jezdcí drží otěže pouze v jedné ruce. Pokud má jezdec cylinder či buřinku, může si vybrat, zda sejme pokrývku hlavy či kývne rukou.

3.6.3. **Omyl v kurzu.** V případě, že se jezdec dopustí omylu (udělá špatný cvik či ho vynechá) Hlavní rozhodčí v C ho upozorní zvoncem a pokud je to třeba, řekne jezdcí bod, ze kterého má dále pokračovat, a svůj omyl si opravit. V některých případech, kdy jezdec cvik provede správně, ale splete si písmeno, je na úvaze hlavního rozhodčího, zda jezdcí upozorní zvoncem a vrátí zpět, aby cvik opakovat. Pokud jezdec i v opravném pokusu chybu zopakuje, je penalizován pouze jednou.

3.6.4. **Nepovšimnutý omyl.** Pokud sbor rozhodčích omyl nezaznamená, je to pro jezdcí výhoda, není za omyl penalizován.

3.6.5. **Provedení cviku u určeného bodu.** Ve cvicích, které musí být provedeny v určených bodech obdélníku, je nutné tyto provést, když je tělo soutěžícího u tohoto bodu kromě přechodů, kdy se kůň přibližuje k písmeni po diagonále nebo kolmo k bodu, který je označen písmenem. V těchto případech musí být přechod proveden, když nos koně dosáhne písmene tak, aby kůň byl při cviku rovný. Toto zahrnuje i provádění přeskoků.

3.6.6. **Počátek a konec úlohy.** Úloha začíná vjezdem v A a končí po pozdravu na konci úlohy v okamžiku, když kůň vykročí.

3.7. Trestné body, penalizace

3.7.1. **Omyl v kurzu.** Každý omyl v kurzu zaznamenaný zvoncem nebo ne musí být penalizovaný s výjimkou čl. 3.6.4.

- První omyl v kurzu – z celkového počtu bodů se odečtou **2 body**
- Druhý omyl v kurzu – z celkového počtu bodů se odečtou **2 body**
- Třetí omyl v kurzu – **vylučuje dvojici ze soutěže**

3.7.2. Vyloučení.

- **Kulhání.** V případě zřetelného kulhání koně hlavní rozhodčí oznámí soutěžícímu, že je vyloučen. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat.
- **Neposlušnost.** Jakákoliv neposlušnost, která znemožňuje dvojici pokračovat v úloze delší než 30s je trestána vyloučením.
- **Pád.** V případě pádu v drezurním obdélníku je dvojice ze soutěže vyloučena.
- **Opuštění obdélníku v průběhu soutěže.** V případě, že kůň opustí drezurní obdélník všema čtyřma nohama v kterémkoliv místě, je dvojice vyloučena.
- **Cizí pomoc.** Jakákoliv cizí pomoc, která přišla vně z obdélníku, například hlasová pomůcka či signál, kterou jezdec či kůň přijmul, je považována za nepovolenou. Nepovolená pomoc dvojici vylučuje ze soutěže.
- **Krvácení.** Pokud rozhodčí během drezurní úlohy pojme podezření, že se kdekoliv na těle koně objeví krev, má právo jezdcu zastavit a toto zkontrolovat. V případě, že se jeho podezření potvrdí, je dvojice vyloučena. Pokud se podezření nepotvrdí, může dvojice pokračovat v soutěži.

3.8. Hodnocení

3.8.1. Všechny jednotlivé cviky jsou hodnoceny známkami a zapsány a číslovány v listinách rozhodčích.

3.8.2. Hodnotí se známkami 0-10. 0 je nejnižší známka, 10 je nejvyšší známka.

10 Vynikající	6 Uspokojivý	2 Špatný
9 Velmi dobrý	5 Dostatečný	1 Velmi špatný
8 Dobrý	4 Nedostatečný	0 Nebyl proveden
7 Téměř dobrý	3 Téměř špatný	

3.8.3. Všechny známky v půl bodech od 0,5 do 9,5 mohou být uděleny v jednotlivých bodech úlohy, tak i společné známce dle rozhodnutí rozhodčího. Body v desetínách nejsou povoleny.

3.8.4. Znamka „Nebyl předveden“ znamená, že prakticky nic z požadovaného cviku nebylo provedeno.

4. Drezura

4.1. Zastavení

4.1.1. Při zastavení má kůň stát pokojně, pozorně, rovně a nehybně s váhou rozloženou rovnoměrně na všech čtyřech končetinách, které v páru stojí vždy vedle sebe. Krk koně je uvolněný. Pokud se jedná o jízdu s bezudidlovou uzdečkou, je hlava koně lehce před kolmicí, kůň je na jemném, lehkém přilnutí. Zastavení trvá nejméně 3s. Kůň je pozorný, připraven vykročit na nejjemnější pomůcku jezdce.

4.1.2. Zastavení se docílí přenesením váhy koně na zád' správným zvýšením účinku sedu a holení jezdce proti jemně působící ruce.

4.1.3. Kvalita chodů před a po zastavení je nedílnou součástí hodnocení.

4.2. Krok

4.2.1. Krok je kráčivý chod v pravidelném čtyřdobém taktu, ve kterém musejí být zároveň dodrženy pravidelné intervaly mezi každým úderem. Pravidelnost a uvolněnost pohybu musejí být dodrženy po celou dobu práce v kroku.

4.2.2. Pohybuje-li se přední a zadní noha na téže straně téměř ve stejnou dobu, krok se stává laterálním pohybem. Tato nepravidelnost, která může přejít až do mimochodu, je vážným zhoršením kroku.

4.2.3. Rozeznáváme následující druhy kroku:

- **Střední krok.** Čistý, pravidelný a nenucený krok středního prodloužení. Kůň kráčí energicky, ale uvolněně stejnými a rozhodnými kroky. Pokud má kůň na hlavě bezudidlovou uzdečku, je na lehkém přilnutí, který umožňuje koni přirozený pohyb hlavy, která je na kolmici nebo lehce před kolmicí.
- **Shromážděný krok.** Při shromážděném kroku zůstává kůň, který jede s bezudidlovou uzdečkou na lehkém přilnutí, pohybuje se odhodlaně vřed, krok je jistý, krk zvednutý a vyklenutý. Kůň se zřetelně „nese“. Zád' koně je angažovaná s dobrou akcí hlezen. Chůze zůstává kráčivá a energická, nohy došlapují v pravidelných intervalech. Každý krok zabírá méně prostoru, je však vyšší a energičtější než střední krok.
- **Prodloužený krok.** Kůň zabírá co nejvíce prostoru, aniž by spěchal a porušil pravidelnost kroku. Zadní nohy došlapují výrazně před stopy předních nohou. Jezdec s bezudidlovou uzdečkou dovoluje koni natáhnout hlavu a krk dopředu a dolů aniž by

ztratil kontakt otěží. Při správném provedení cviku kůň pouze protáhne kroky a lehce prodlouží svůj rámec. Znatelné zrychlení kadence kroku vede ke snížení hodnocení.

- **Volný krok.** Krok je uvolněný, přičemž se koni s bezudidlovou uzdečkou dá úplný prostor snížit hlavu a krk. Míra přešlapování zadních nohou před stopy předních nohou je podstatná pro hodnocení volného kroku

4.2.4. Nechat vytáhnout otěž.

- Toto cvičení se vyžaduje pouze u koní, kteří mají bezudidlovou uzdečku. Toto cvičení poskytuje představu o prostupnosti koně a prověřuje jeho rovnováhu, pružnost, poslušnost a uvolněnost. Při správném provedení cviku „nechat vytáhnout otěž“ jezdec koni postupně nechá otěže vytáhnout dopředu a dolů za hubou koně. Krk koně se protahuje dopředu a dolů, rytmus by měl být zachován, kůň musí zůstat uvolněný v ramenou s aktivní zádí.

4.3. Klus

4.3.1. Klus je dvoudobý chod s diagonálním střídáním nohou (levá přední společně s pravou zadní a opačně). Každý klusový krok je oddělen okamžikem vznosu.

4.3.2. Klus má ukázat uvolněné a pravidelné kroky.

4.3.3. Kvalita klusu se hodnotí dle celkového dojmu z pravidelnosti a pružnosti kroků, kadence a kmihu při shromáždění i prodloužení kroků. Kvalitní klus je výsledkem pružnosti hřbetu a dobře angažované zádě a schopnosti zachovat stejný rytmus a přirozenou rovnováhu v každém ruchu klusu.

4.3.4. Rozeznáváme následující druhy klusu:

- **Pracovní klus.** Pracovní klus je chod mezi shromážděným a lehkým klusem. Kůň je na stupni výcviku, kdy ještě není připraven pro shromážděné kroky. Ukazuje v tomto ruchu dobrou rovnováhu, jde vpřed stejnými a pružnými kroky s dobrou akcí hlezen.
- **Shromážděný klus.** Kůň s bezudidlovou uzdečkou zůstává na kontaktu, pohybuje se vpřed se zvednutým a vyklenutým krkem. Hlezna jsou dobře angažovaná a ohebná, musí udržovat energický kmih a umožňují velkou pohyblivost plecí. Kůň se výrazně „nese“. Kroky koně jsou kratší než v ostatních ruších, ale bez ztráty pružnosti a kadence.
- **Střední klus.** Krok je chod s průměrným prodloužením ve srovnání s Prodlouženým klusem, ale je kulatější. Kůň jde vpřed jasně prodlouženými kroky vycházející od aktivní zádě, bez spěchání. Kroky mají být stejné a celý pohyb vyvážený a nenucený
- **Prodloužený klus.** Kůň zabírá co největší možný prostor. Nepospíchá, délka jeho kroků je co nejdelší a vychází z velké aktivity zádě. Celý pohyb má být v dobré rovnováze a přechod do Shromážděného klusu musí být proveden měkce při současném přenesení větší váhy na zád. Při správném provedení Prodlouženého klusu kůň pouze prodlouží klusové kroky a lehce prodlouží svůj rámec. Znatelné zrychlení kadence vede ke snížení hodnocení.

4.4. Cval

4.4.1. Cval je třídobý chod, kdy např. při cvalu vpravo je tento sled nohou: levá zadní, levá diagonála (současně levá přední a pravá zadní), pravá přední následovaná momentem vznosu, kdy jsou všechny čtyři nohy ve vzduchu, před příštím cvalovým skokem.

4.4.2. Cval má být vždy lehkým pohybem bez váhání s kadencovanými a pravidelnými skoky.

4.4.3. Kvalita cvalu se hodnotí podle celkového dojmu, tj. pravidelností a lehkostí chodu, tendence skoku vzhůru (do kopce) a kadence, vycházející z angažovanosti záďe s aktivní činností hlezen - a schopnosti zůstat ve stejném rytmu a přirozené rovnováze i po přechodu z jednoho cvalu do druhého. Kůň zůstává na rovných čarách vždy rovný a v obloucích je korektně ohnutý.

4.4.4. Rozeznáváme následující druhy cvalu:

- **Pracovní cval.** Pracovní cval je chod mezi Shromážděným a Středním cvalem. Kůň je na stupni výcviku, kdy ještě není připraven pro shromážděné chody. Ukazuje přirozenou rovnováhu, pohybuje se kupředu ve stejných, lehkých a kadencovaných skocích, s dobrou akcí hlezen. Kůň má dobře aktivní záď.
- **Shromážděný cval.** Kůň se pohybuje vpřed s krkem zvednutým a vyklenutým. Dobře angažovaná hlezna udržují energický kmih umožňující velkou pohyblivost plecí. Kůň se zřetelně velmi dobře nese s tendencí být „do kopce“. Skoky jsou kratší než v ostatních cvalech, bez ztráty pružnosti a kadence.
- **Střední cval.** Střední cval je chod mezi Pracovním a Prodlouženým cvalem. Kůň jde vpřed bez pospíchání v jasně prodloužených skocích s aktivní záďí. Skoky mají být nenucené a vyvážené.
- **Prodloužený cval.** Kůň zabírá co největší možný prostor. Délka jeho skoků je co největší, bez pospíchání a s lehkostí, je výsledkem velkého kmihu vycházejícího ze záďe. Celý pohyb má být v dobré rovnováze a přechod do shromážděného cvalu musí být proveden měkce při současném přenesení větší váhy na záď.
- **Kontracval.** Kontracval je cvik zlepšující rovnováhu a srovnání koně a musí být prováděn ve shromážděném cvalu. Kůň cválá ve správném nohosledu na vnější přední nohu a je veden se sestavením k vedoucí noze. Přední a zadní nohy jdou ve stejné stopě.
- **Jednoduchá změna cvalu.** Je pohyb, kdy kůň ze cvalu přejde přímo do kroku a po třech až pěti jasně vymezených krocích zaskočí okamžitě do cvalu na druhou vedoucí nohu.
- **Letmá změna cvalu, přeskok.** Tato změna cvalu je provedena při vznosu, který následuje po každém cvalovém skoku. Změna má být provedena předními i zadními nohama současně. Pomůcky musí být přesné a nenápadné.

Přeskoky mohou být prováděny také v sériích, např. každý čtvrtý, třetí, druhý nebo každý skok. Kůň i v sériích zůstává uvolněný, klidný, rovný, v živém kmihu, udržuje stejný rytmus a rovnováhu během celé série. Aby se zabránilo ztrátě lehkosti, plynulosti a prostornosti u přeskoků v sériích, musí být prováděny s dostatečným kmihem.

4.5. Couvání

4.5.1. Couvání je dvoudobý pohyb zpět v diagonálním sledu kroků bez momentu vznosu. Každý diagonální pár nohou se současně zvedá i došlapuje a přední nohy krácejí ve stejné linii jako nohy zadní.

4.5.2. Během couvání má kůň zůstat pozorný a udržet si chuť k pohybu vpřed.

4.5.3. Vážnými chybami při couvání je vzpírání se, ukvapenost pohybu, v případě bezudidlového uždění taktéž pokud se nos koně dostane za kolmici vlivem silného působení ruky. Ke snížení hodnocení povede i uhýbání zádě z přímé linie, neaktivní zadní nohy nebo vlečení předních nohou.

4.5.4. Kroky jsou počítány jako posunutí jednotlivé přední nohy zpět. Po dokončení předepsaného počtu kroků kůň dle předepsané úlohy zůstane buď stát ve čtvercovém rámci, nebo vykročí okamžitě v požadovaném chodu. Pokud je uvedeno couvání o jednu koňskou délku, měly by být provedeny tři nebo čtyři kroky zpět.

4.6. Přechody

4.6.1. Změny ruchu a chodu mají být provedeny u předepsaných značek zřetelně, ale zároveň plynule, bez ztráty rovnováhy a bez ztuhnutí koně či jezdce. Kadence ruchu (kromě kroku) musí být zachovány až do okamžiku, kdy je chod měněn, nebo kůň zastaví. Změny ruchu musí být jasné se zachováním stejného rytmu a kadence.

4.6.2. Hodnocena bude především plynulost přechodu, přesnost, jemnost pomůcek a reaktivita koně. Silné působení ruky v přechodu povede ke snížení známky při hodnocení cviku (platí zejména pro bezudidlové uždění a nákrční řemen).

4.7. Poloviční zádrž

4.7.1. Poloviční zádrž je téměř současná koordinovaná činnost sedu, holení a ruky jezdce s cílem zvýšit pozornost a zlepšit rovnováhu koně před provedením cviků nebo přechodů do nižších a vyšších chodů. V případě jízdy na koni s provazem či bičiky je práce ruky úměrná způsobu uždění. Přenesením poněkud větší váhy na zád' je vyvolána větší angažovanost zadních nohou ve prospěch odlehčení předku a celkové rovnováhy koně.

4.8. Změny směru

4.8.1. Při změnách směru má kůň zůstat pozorný, poslušný a uvolněný. Kůň ohnutím svého těla sleduje linii, po které směřuje. Kůň je úměrně ohnutý v celém těle, výrazné přestavení krku či uhýbání zádí bude hodnoceno snížením známky. Kůň jde s chutí dopředu bez odporu, bez změny chodu, rytmu nebo ruchu.

4.8.2. Změny směru mohou být prováděny následujícími způsoby:

- Obrat v pravém úhlu včetně projíždění rohu (čtvrt malého kruhu přibližně 6 m v průměru)
- Krátká a dlouhá diagonála.
- Půl malého nebo velkého kruhu se změnou směru.
- Poloviční pirueta a obrat kolem zádi.
- Vlnovky.

4.9. Figury

4.9.1. Požadované cviky, figury a obrazce v drezurním obdélníku jsou kruhy, vlnovky a osmičky. Kůň ohnutím svého těla sleduje linii dané figury, zalomení krku nebo zádi mimo tuto linii je považováno za chybu.

4.9.2. Malý kruh

- Malý kruh má průměr 6 metrů, nebo 8 metrů, nebo 10 metrů. Má-li být větší než 10 metrů, používá se slovo „kruh“ a uvedení průměru.

4.9.2. Vlnovka

- Vlnovka se skládá z půlkruhů spojených rovnou čarou, vrcholy půlkruhů se dotýkají dlouhé stěny. V okamžiku protnutí středové čáry má být kůň rovnoběžný s krátkou stěnou a rovný. Délka rovné čáry se mění v závislosti na průměru půlkruhu. Vlnovka o 1 oblouku (od stěny ke stěně) na dlouhé straně obdélníku je prováděna s pěti nebo deseti metrovým odstupem od stopy. Vlnovky na střední čáře jsou prováděny mezi čtvrt liniemi.

4.9.3. Osmička

- Osmičku tvoří dva přesné kruhy o stejné velikosti, jak je předepsáno úlohou, spojené ve středu osmičky. Kůň má být ve středu figury před změnou ruky na okamžik rovný.

4.10. Ustupování na holeň

4.10.1. Účelem cviku ustupování na holeň je ukázat poddajnost koně a poslušnost při stranové pobídce.

4.10.2. Cvik je prováděn v pracovním klusu. Kůň je téměř rovný. Obě vnitřní nohy překračují (a křížují) předem vnější nohy.

4.10.3. Ustupování na holeň se může provádět na diagonále, kdy kůň má být pokud možno rovnoběžný s dlouhou stěnou obdélníku, ale předek má být nepatrně před zádi. Může se také provádět na stěně, kdy kůň má být v úhlu asi 35 stupňů ke směru, kterým se pohybuje.

4.11. Práce na dvou stopách, stranové pohyby

4.11.1. Cílem práce na dvou stopách je rozvoj a zvýšení aktivity zádi koně (a tím také podpora shromáždění), podpora reaktivity koně na pomůcky jezdce a zlepšení vzájemné koordinace jezdce a koně.

4.11.2. Při každé práci na dvou stopách - dovnitř plec, travers, renvers a poloviční překrok - je kůň nepatrně ohnut a pohybuje se předníma a zadníma nohama po dvou různých stopách.

4.11.3. Přistavení a ohnutí koně je úměrné danému cviku. Kůň je ohnut plynule, bez zalomení krku a nevykazuje známky strnulosti či napětí. Důraz je kladen na rovnováhu a plynulost pohybu a pravidelný rytmus.

4.11.4. Při práci na dvou stopách má zůstat kůň uvolněný a vyvážený.

4.11.5. **Dovnitř plec**

- Cvik se provádí ve shromážděném klusu. Kůň je lehce a stejnoměrně ohnut okolo vnitřní nohy jezdce a udržuje úhel přibližně 30° ke stěně. Vnitřní přední noha koně překračuje vnější přední nohu a křížuje před ní. Vnitřní zadní noha se podsazuje pod těžiště koně se snížením vnitřní kyčle a jde ve stejné stopě jako vnější přední noha. Kůň je ohnut proti směru, kterým se pohybuje.

4.11.6. **Dovnitř zád' (travers)**

- Cvik se může provádět ve shromážděném klusu nebo ve shromážděném cvalu. Kůň je ohnut okolo vnitřní nohy jezdce poněkud více než při cviku dovnitř plec. Úhel ke dlouhé stěně by měl být 35°. Zezadu i zepředu bychom měli vidět čtyři stopy. Přední nohy jdou na stěně a zadní od stěny. Vnější nohy koně překračují a křížují vnitřní nohy. Kůň je ohnut ve směru, ve kterém se pohybuje. Na začátku traversu zád' koně musí jít od stěny nebo po projetí rohu či kruhu zůstává od stěny. Na konci traversu se zád' vrátí na stěnu, aniž by došlo přistavení ke druhé ruce. Význam traversu: Ukázat plynulý shromážděný pohyb v klusu na rovné linii za korektního ohnutí. Přední i zadní nohy se kříží za udržení rovnováhy a kadence

4.11.7. **Renvers**

- Renvers je cvik obrácený k traversu. Zád' zůstává na stěně, zatímco předek koně je od stěny. Kůň je ohnut ve směru, ve kterém se pohybuje. Při dokončení renversu se předek koně vrátí zpět na stěnu. Jinak platí stejné principy a podmínky jako u traversu. Kůň je lehce ohnutý kolem nové vnitřní nohy jezdce, tedy kolem nohy blíže u stěny. Vnější končetiny koně kříží končetiny zadní. Kůň je ohnut ve směru, kterým se pohybuje. Význam renversu: Ukázat plynulý shromážděný pohyb v klusu na rovné linii s větším stupněm ohnutí než při cviku dovnitř plec. Přední i zadní nohy se kříží, je zachována rovnováha a kadence pohybu.

4.11.8. **Překrok**

- Překrok je obměna traversu, prováděná na diagonále místo na stěně. Může být předváděn ve Shromážděném klusu, ve Shromážděném cvalu nebo v pasáži při volné sestavě. Kůň má být mírně ohnutý ve směru, kterým se pohybuje okolo vnitřní nohy jezdce. Má udržovat stejnou kadenci a rovnováhu během celého cviku. Pro docílení

větší uvolněnosti a pohyblivosti plece je velmi důležité, aby byl udržen kmih a zejména angažovanost vnitřní zadní nohy. Koňské tělo je téměř rovnoběžné s dlouhou stěnou, přičemž předek mírně předchází zád'. V klusu vnější nohy překračují a křížují nohy vnitřní. Ve cvalu se jedná o sérii dopředu do strany prováděných skoků. Význam překroku v klusu: Ukázat plynulý shromážděný pohyb v klusu na diagonále s větším stupněm ohnutí než při cviku dovnitř plec. Přední i zadní nohy se kříží, je zachována rovnováha a kadence. Význam překroku ve cvalu: Prokázat a rozvíjet shromáždění a uvolněnost pohybem ve cvalu, který je plynulý směrem dopředu a do strany, bez ztráty rytmu, rovnováhy, prostupnosti a ochoty se ohnout.

4.12. Piruety, poloviční piruety a obraty kolem zádě

4.12.1. **Pirueta** (poloviční pirueta) je obrat o 360 stupňů (180 stupňů) prováděný na dvou stopách s poloměrem rovným délce koně, kdy se předek otáčí okolo zádě.

4.12.2. Piruety (poloviční piruety) se obvykle předvádějí ve Shromážděném kroku, nebo cvalu, ale mohou se provádět také v piafě.

4.12.3. Při piruetě (poloviční piruetě) se přední nohy a vnější zadní noha pohybují okolo vnitřní zadní nohy. Vnitřní zadní noha opisuje co nejmenší kruh.

4.12.4. Při provádění piruety (poloviční piruety) v kterémkoliv chodu je kůň nepatrně ohnut ve směru, ve kterém se otáčí, zůstává lehce „na kontaktu“ s otěží, otáčí se klidně, udržuje stálou kadenci a nohosled příslušného chodu. Nejvyšším místem během celého cviku je týl hlavy.

4.12.5. Během piruet (polovičních piruet) má kůň udržet kmih, nemá ani nepatrně couvnout nebo ustoupit.

4.12.6. Při provádění piruety (poloviční piruety) ve cvalu má jezdec udržet plnou uvolněnost koně se zdůrazněným shromážděním. Zád' je dobře angažovaná, snižená a vykazuje dobrou pružnost kloubů. Nedílnou součástí cviku je kvalita cvalových skoků před a po piruetě. Cvalové skoky by měly vykazovat zvýšenou aktivitu a shromáždění před piruetou a rovnováha by měla být zachována i na konci piruety.

Význam piruety a poloviční piruety ve cvalu: Kůň by měl prokázat ochotu otáčet se okolo vnitřní zadní nohy na kruhu velmi malého průměru, být lehce ohnutý ve směru otáčení při zachování aktivity a čistoty cvalu, udržet srovnání a rovnováhu před a po piruetě a čistě cválat v průběhu piruety. Při piruetě, nebo poloviční piruetě ve cvalu by měl být rozhodčí schopen rozeznat jednotlivé cvalové skoky, přestože diagonální nohy – vnitřní zadní noha, vnější přední noha- se nedotýkají země současně.

4.12.7. Kvalita piruet (polovičních piruet) se hodnotí podle uvolněnosti, lehkosti, přesnosti a plynulosti předvedení. Ve cvalové piruetě má být zřetelný nohosled cvalového skoku, i když diagonální vnitřní zadní a vnější přední noha nemusí došlápnout současně. Celá pirueta ve cvalu má být provedena v šesti až osmi cvalových skocích, poloviční pirueta ve třech až čtyřech skocích.

4.12.8. Poloviční piruety v kroku (180 stupňů) jsou prováděny ve Shromážděném kroku se shromážděním v průběhu.

4.12.9. **Obrat kolem zádě z kroku.** Pro mladší koně, kteří ještě nejsou schopni předvádět Shromážděný krok je obrat kolem zádě cvičením pro přípravu ke shromáždění. Obrat kolem zádě se provádí ze Středního kroku přípravou několika polovičními zádržemi pro zkrácení kroků a lehké zlepšení schopnosti ohnout klouby zadních končetin. Kůň nesmí zastavit před, ani po obratu. Obrat kolem zádi může být prováděn na větším poloměru než kroková pirueta (cca 0,5m), ale požaduje dodržení škály výcviku zahrnující rytmus, kontakt, aktivitu a narovnaní.

4.12.10. **Obrat kolem zádě přechodem ze zastavení a do zastavení.** (180 stupňů) V zájmu zachování tendence pohybu vpřed je na začátku obratu povolen jeden, nebo dva kroky vpřed. Platí stejná kritéria jako při obratu kolem zádě z kroku.

4.13. Pasáž

4.13.1. Je to odměřený, velmi shromážděný, velmi vznosný a velmi kadencovaný klus. Je charakterizován výraznou angažovaností zádě, více zdůrazněným ohýbáním kolen a hlezen a půvabnou pružností a plynulostí pohybu. Každý diagonální pár nohou se střídavě zvedá a dopadá s kadencí a prodlouženým vznosem.

4.13.2. V zásadě špička kopyta přední nohy se má zvedat do úrovně poloviny holeně druhé přední nohy. Špička kopyta zadní nohy se má zvedat mírně nad spěnku druhé zadní nohy.

4.13.3. Krk má být zvednutý a vznosně vyklenutý s týlem jako nejvyšším bodem a s hlavou na kolmici nebo lehce před kolmicí, s výrazným a živým kmihem.

4.13.4. Nepravidelné kroky zadních nebo předních nohou, houpání předku nebo zádě ze strany na stranu, jakož i trhavé pohyby předních nebo zadních nohou, vlečení zadních nohou, nebo dvojitý úder v momentu vznosu jsou vážné chyby.

4.13.5. Významem pasáže je demonstrovat nejvyšší stupeň shromáždění, kadence a vznosu v klusu.

4.14. Piafa

4.14.1. Piafa je vysoce shromážděný, kadencovaný, vznosný diagonální pohyb působící dojmem, že kůň zůstává na místě. Hřbet koně je ohebný a pruží. Zád' je snížena, kyčle s aktivními hlezny jsou dobře podsazeny a umožňují uvolněnost, lehkost a pohyblivost plecí a předních nohou. Každý diagonální pár nohou se zvedá a došlapuje střídavě s pružností a stejnou kadencí.

V zásadě špička kopyta přední nohy se má zvedat do úrovně poloviny holeně druhé přední nohy. Špička kopyta zadní nohy se má zvedat mírně nad spěnku druhé zadní nohy.

4.14.2. Krk má být zvednutý a vznosně vyklenutý s týlem jako nejvyšším bodem. Tělo koně se má pohybovat pružně, s kadencí a harmonicky.

4.14.3. Piafa se musí vždy vyznačovat živým kmihem a bezvadnou rovnováhou. Při dojmu, že zůstává na místě, má být zřejmá tendence k pohybu vpřed, což se projeví ochotou koně vykročit, jakmile dostane pobídku.

4.14.4. Vážnými chybami jsou i nepatrné couvnutí, nepravidelné nebo trhavé kroky zadních či předních nohou, nejasné diagonální kroky, křížení předních nebo zadních nohou, kolébání předku nebo zádě ze strany na stranu, široké rozkročení vpředu či vzadu, přílišný pohyb vpřed a porucha rytmu.

4.14.5. Významem piafy je demonstrovat nejvyšší stupeň shromáždění při dojmu, že kůň zůstává na místě.

4.15. Kmih/poslušnost

4.15.1. Pod pojmem **kmih** si představíme přenos chtivé a energické, ale stále kontrolované hnací síly pocházející od aktivní zádě do atletického pohybu koně. Konečný výraz může být převeden jen měkkým houpavým hřbetem s koněm na pomůckách.

4.15.2. Rychlost sama o sobě má málo společného s kmihem, výsledkem jsou často ploché chody. Viditelnou charakteristikou kmihu jsou jasně členěné došlapy zadních nohou v nepřetržité, spíše stakátové akci. Když zadní noha opouští zem, má se hlezno nejdříve pohybovat dopředu a pak se teprve zvedat. Nesmí se samozřejmě pohybovat dozadu. Prvořadou součástí kmihu je čas, kdy kůň je ve vznosu. Kmih je tedy zřejmý jen u těch chodů, které dobu vznosu mají.

4.15.3. Kmih je podmínkou pro dobré shromáždění v klusu a ve cvalu. Když není kmih, není co shromážděvat.

4.15.4. **Poslušnost** neznámá otrocké podrobení se, ale projevuje se stálou pozorností, ochotou a důvěrou v celém chování koně, jakož i harmonií, lehkostí a samozřejmostí při vykonávání různých cviků. Za nedostatek poslušnosti je považováno vzpírání se, utíkání před pomůckami.

4.15.5. Prvním kritériem při posuzování poslušnosti je ochota koně vykonat to co je po něm požadováno, stejně tak jisté přijímání pomůcek bez strachu a napětí.

4.15.6. Také srovnání, tendence do kopce a rovnováha jsou důležitou součástí poslušnosti koně. Kůň by měl v rovnováze zůstat „před holení“ jezdce. To představuje opravdový obraz harmonie a lehkosti.

4.16. Shromáždění

4.16.1. Cílem shromáždění koně je:

- Další vývoj a zlepšení vyváženosti a rovnováhy koně, která je více nebo méně narušena přidanou vahou jezdce.
- Rozvinout a zvýšit schopnost koně snížit a angažovat zád' ve prospěch uvolněnosti a pohyblivosti jeho předku.

- Přispět k „nenucenosti a nesení se koně“ a učinit ho příjemnějším k ježdění.

4.16.2. Shromáždění koně se vyvíjí zejména používáním polovičních zádrží a používáním stranových pohybů - dovnitř plec, travers, renvers a poloviční překrok.

Shromáždění je dosaženo a zlepšeno použitím sedu, holení za účelem angažování zadních nohou. Klouby jsou ohebné a uvolněné, takže zadní nohy došlapují dopředu pod tělo koně.

4.16.3. Zadní nohy však nemají být podsazeny příliš dopředu pod tělo, protože by se tím příliš zkrátila základna koně, a to by znesnadňovalo pohyb. V takovém případě se linie hřbetu příliš prodlouží a zvýší ve vztahu k základně tvořené nohama, a tím se sníží stabilita a kůň by měl potíže při hledání harmonické a správné rovnováhy.

4.16.4. Na druhé straně, kůň s příliš dlouhou základnou, neschopný a neochotný podsadit zadní nohy pod tělo, nikdy nedocílí přijatelné shromáždění, které je charakterizované „nenuceností a nesením se“, jakož i živým kmihem, vycházejícím z aktivní zádě.

4.16.5. Postavení hlavy a krku koně při shromážděných chodech je samozřejmě závislé na stupni výcviku a při jeho stejném stupni na anatomické stavbě koně. Je však třeba posuzovat, zda krk je nesen uvolněně a tvoří harmonický oblouk od kohoutku k týlu, který je nejvyšším bodem koně, s hlavou nepatrně před kolmicí. V momentu, kdy jezdec použije pomůcky ke shromáždění, hlava se může více či méně dostat na kolmici. Oblouk krku je přímo závislý na stupni shromáždění.

4.17. Sed a pomůcky jezdce

4.17.1. Všechny cviky mají být dosaženy bez viditelných pomůcek a zjevného úsilí jezdce. Jezdec má být dobře vyvážený, pružný, sedět hluboce uprostřed sedla, či hřbetu koně a plynule sledovat rytmus pohybu koně s uvolněnými bedry i kyčlemi a s klidnými stehny a nohama protaženými dolů. Paty mají být nejnižším bodem. Vrchní část těla je nenucená, uvolněná a vzpřímená. Ruce mají být drženy klidně, nízko a těsně u sebe s palci jako nejvyšším bodem a mají být nezávislé na sedu jezdce. Měla by být dodržena přímka směřující z předloktí jezdce, přes ruku a otěž až k hubě koně. Lokty jsou těsně u těla a uvolněný pohyb zápěstí umožňuje jezdci měkce a volně sledovat otěži pohyby koně.

4.17.2. Účinnost pomůcek jezdce určuje přesné provedení požadovaných cviků v úloze. Vždy bychom měli mít dojem harmonické spolupráce mezi koněm a jezdcem.

4.17.3. Vedení oběma rukama je povinné v úlohách při drezurních závodech. I v případě vedení koně na jezdeckém kruhu je potřeba jej držet oběma rukama. Při odchodu z drezurního obdélníku na volné otěži, v případě bezudidlové uzdečky, v kroku, po ukončení své úlohy, jezdec může, podle své úvahy vést koně jen jednou rukou.

4.17.4 Použití hlasu jakýmkoliv způsobem, nebo opakované mlaskání je vážná chyba, která by měla být postihnuta ve známce za chody koně.

5. Rozhodčí, komisaři a veterinární delegát

5.1. Sbor rozhodčích

5.1.1. Na všech národních a mezinárodních oficiálních závodech musí být minimálně 3 a maximálně 7 rozhodčích. Členové sboru rozhodčích musí být na seznamu rozhodčích ČBS.

5.1.2. V soutěžích hobby, kdy je rozhodováno z jednoho místa, musí být přítomni dva rozhodčí.

5.1.3. Hlavní rozhodčí by měl mít k sobě člověka, který bude zapisovat jeho známky. Nejlépe, aby tento pomocník byl Rozhodčí junior, který takto získá potřebnou praxi.

5.1.4. Na závodech je možná rotace rozhodčích při hodnocení a přítomnosti rozhodčího na pracovišti. Takto může rozhodčí na pracovišti kontrolovat maximálně 40 koní, pak musí být vystřídán.

5.1.5. Na národních i mezinárodních závodech při vícekolových soutěžích může být složení sboru rozhodčích v jednotlivých kolech různé.

5.2. Rozhodčí na cvičné ploše

5.2.1. Na cvičné ploše musí být přítomen jeden člen sboru rozhodčích po celou dobu konání akce. Rozhodčí na cvičné ploše může být v případě potřeby vystřídán, či pravidelně střídán s ostatními rozhodčími ve svých funkcích.

5.2.2. Rozhodčí na cvičné ploše kontroluje korektní chování ke koni, správné nastavení a použití výstroje koně, a pomůcek.

5.2.3. Rozhodčí na cvičné ploše může jezdce vyloučit v následujících případech:

- Pokud je kůň neovladatelný a je nebezpečný svému okolí. Rozhodčí může jezdce s koněm napomenout, pokusit se společně s jezdcem vyřešit problém, proč je kůň neovladatelný a nebezpečný. Pokud se nezdaří, musí rozhodčí jezdce vyloučit.
- Pokud se jezdec chová ke svému koni nekorektně, je k němu hrubý. Při opakovaném nadměrném použití pomůcek i přes upozornění rozhodčího ho rozhodčí vyloučí.
- Pokud rozhodčí objeví kdekoli po těle koně čerstvou krev.

5.3. Veterinární delegát

5.3.1. Složení veterinární komise, či přítomnost veterinárního delegáta na národních i mezinárodních soutěžích se řídí podle všeobecných pravidel ČBS a platných veterinárních předpisů pro drezurní soutěže.